

Obsah

Předmluva ke 3. vydání	8
1 Úvod do klinické výživy	9
1.1 Malnutrice	10
1.1.1 Příčiny podvýživy	10
1.1.2 Typy podvýživy	11
1.1.3 Nemocniční malnutrice	12
1.1.4 Následky podvýživy	12
1.2 Adaptace organismu na hladovění	13
1.3 Význam nutriční podpory, nutriční cíle	14
1.4 Diagnostika malnutrice	15
1.4.1 Nutriční screening	15
1.4.2 Hodnocení stavu výživy (assessment)	18
1.5 Základní pojmy klinické výživy	20
1.6 Algoritmus nutriční podpory	22
1.7 Organizace nutriční péče	23
1.7.1 Nutriční tým	23
1.7.2 Stupňovitá nutriční péče, konziliární služba a specializovaná péče	24
2 Substráty umělé výživy	25
2.1 Složení výživy, určení potřeby energie	25
2.2 Voda a minerály	26
2.3 Makronutrienty	28
2.3.1 Cukry	28
2.3.2 Aminokyseliny a bílkoviny	29
2.3.3 Tuky	30
2.4 Mikronutrienty	32
2.4.1 Vitaminy	33
2.4.2 Stopové prvky	35
2.5 Specifické nutriční substráty	37
2.6 Imunonutrice a antioxidanty	37
3 Srovnání jednotlivých typů nutriční podpory	40
4 Enterální výživa	42
4.1 Definice a indikace	42
4.2 Formy enterální výživy	43
4.3 Složení enterální výživy a přípravky pro enterální výživu	45
4.4 Léky upravující střevní flóru	51

5	Parenterální výživa	53
5.1	Definice a indikace	53
5.2	Žilní vstupy pro parenterální výživu	54
5.2.1	Periferní parenterální výživa	54
5.2.2	Centrální parenterální výživa	54
5.2.3	Žilní přístupy pro dlouhodobou parenterální výživu	55
5.3	Systémy pro parenterální výživu	57
5.3.1	Multi-bottle systém	57
5.3.2	All-in-one systém	57
5.3.3	Pravidla pro přípravu směsi a její stabilita, kompatibilita roztoků	61
5.4	Monitorování umělé výživy	65
6	Komplikace umělé výživy	68
6.1	Metabolické komplikace umělé výživy	68
6.1.1	Poruchy vnitřního prostředí	68
6.1.2	Poruchy metabolismu bílkovin	74
6.1.3	Poruchy metabolismu lipidů	75
6.1.4	Poruchy metabolismu cukrů	75
6.1.5	Refeeding syndrom	76
6.1.6	Nadměrná dodávka nutričních substrátů	78
6.2	Komplikace enterální výživy	78
6.3	Komplikace parenterální výživy	79
6.3.1	Komplikace zajištění žilního řečiště	79
6.3.2	Orgánové komplikace parenterální výživy	83
6.3.3	Komplikace dlouhodobé parenterální výživy	84
7	Speciální enterální a parenterální výživa	86
7.1	Enterální a parenterální výživa kriticky nemocných a septických pacientů	86
7.2	Enterální a parenterální výživa při poškození jater	90
7.3	Enterální a parenterální výživa při renální insuficienci	91
7.4	Enterální a parenterální výživa v gastroenterologii	93
7.4.1	Enterální a parenterální výživa při pankreatitidě	93
7.4.2	Enterální a parenterální výživa při střevních zánětlivých onemocněních	94
7.4.3	Chronické střevní selhání	96
7.5	Enterální a parenterální léčba v chirurgii	100
7.5.1	Nutriční podpora v předoperačním a perioperačním období	101
7.5.2	Enterální a parenterální výživa v terapii abdominálních katastrof	102
7.5.3	Konzervativní léčba píštělí	103
7.5.4	Umělá výživa v orofaciální chirurgii a v chirurgii jícnu	103
7.5.5	Enterální a parenterální výživa u těžkého traumatu	104
7.5.6	Enterální a parenterální výživa v popáleninové medicíně	104

7.6	Enterální a parenterální výživa při srdečním selhání	105
7.7	Enterální a parenterální výživa při respiračním selhání	105
7.8	Enterální a parenterální výživa u těžce malnutričních pacientů	106
7.9	Enterální a parenterální výživa u obézních pacientů	107
7.10	Enterální a parenterální výživa a hyperglykemie	107
7.10.1	Enterální a parenterální výživa diabetických pacientů	107
7.10.2	Hyperglykemie kriticky nemocných a její kontrola	108
7.11	Enterální a parenterální výživa v onkologii	115
7.12	Enterální a parenterální výživa v neurologii	117
7.13	Enterální a parenterální výživa v psychiatrii	118
7.14	Enterální a parenterální výživa v geriatrii	120
7.15	Enterální a parenterální výživa u polymorbidních interních pacientů	121
7.16	Enterální a parenterální výživa v transplantologii	121
7.17	Enterální a parenterální výživa v těhotenství	121
7.18	Enterální a parenterální výživa u dětí	122
7.18.1	Enterální a parenterální výživa v neonatologii	122
7.18.2	Enterální a parenterální výživa v pediatrii	128
8	Domácí enterální a parenterální výživa	134
8.1	Domácí enterální výživa	134
8.2	Domácí parenterální výživa	135
8.2.1	Indikace domácí parenterální výživy	135
8.2.2	Vedení domácí parenterální výživy	136
8.2.3	Žilní přístup	137
8.2.4	Vlastní aplikace domácí parenterální výživy	138
8.2.5	Edukace a dispenzarizace pacienta	138
8.2.6	Komplikace domácí parenterální výživy	139
8.2.7	Ekonomické aspekty domácí parenterální výživy	140
8.2.8	Psychosociální aspekty domácí parenterální výživy	141
8.2.9	Přežití pacientů na domácí parenterální výživě	141
8.2.10	Současná organizace péče o pacienty s domácí parenterální výživou v ČR	141
	Literatura	142
	Summary	145
	Seznam zkratk	146
	Rejstřík	147

Kromě špatně vyhodnocených potřeb energie a nutrientů bývá podávání umělé výživy přerušováno z „organizačních důvodů“ – hygiena pacienta, převozy na vyšetření, což je v součtu až 30 % doby indikované nutriční podpory. Kumulativní energetický deficit přitom prokazatelně vede ke zvýšené incidenci infekčních a chirurgických komplikací.